

APLICATIU

GUIA DOCENT

PROVISIONAL

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Història de l'art antic i medieval
Codi	100025
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	2013-2014, primer semestre
Horari	Dimarts i Dijous, 11:30-13:00
Lloc on s'imparteix	Facultat de Lletres, Edifici B
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Joan Duran-Porta
Departament	Art i Musicologia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7b-137
Telèfon (*)	
e-mail	Joan.Duran@uab.cat
Horari d'atenció	Dijous, 10:30-11:30

2. Equip docent

Nom professor/a	Joan Duran-Porta
Departament	Art i Musicologia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7b-137
Telèfon (*)	
e-mail	Joan.Duran@uab.cat
Horari de tutories	Dijous, 10:30-11:30

(Afegiu tants camps com sigui necessari)

(*) camps optatius

3.- Prerequisits

No n'hi ha

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Contextualització:

Es tracta d'una assignatura obligatòria dins del currículum acadèmic del grau d'Humanitats, els crèdits de la qual es consideren dins del grup de crèdits nuclears. S'ofereix als alumnes de segon curs, i es combina amb una altra assignatura dedicada al món artístic que s'ocupa dels períodes posteriors: *Història de l'art modern i contemporani*.

L'assignatura pretén oferir una panoràmica equilibrada, tot i que necessàriament superficial, de la història de l'art, des de les primeres civilitzacions fins a la fi del món medieval. Té la voluntat de proporcionar als alumnes les claus de lectura bàsiques per al coneixement dels criteris i recursos artístics dels diversos períodes estudiats, molt diferents entre ells. L'estudi se centra en un context fonamentalment mediterrani i europeu, bé que s'aborden també els antecedents artístico-culturals d'aquest context, situats al Pròxim Orient i a Egipte, sense els quals és impossible comprendre la gènesi i primera evolució de l'art occidental.

Objectius:

1-Proporcionar a l'alumne un coneixement bàsic de l'evolució de la pràctica artística en el món occidental, des del III mil·lenni aC. fins al segle XV.

2-Analitzar les obres principals o més representatives de cadascun dels períodes estudiats, contextualitzant-les històricament i valorant-ne les característiques tècniques, tipològiques, formals, estilístiques i iconogràfiques.

3-Capacitar l'estudiant per a identificar correctament les obres d'art en el seu context cronològic, a partir d'una lectura que parteix del concret (l'obra específica) per explicar l'abstracte (els trets generals de cada període artístic).

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

Resultats d'aprenentatge

Competència

Resultats d'aprenentatge

Competència

Resultats d'aprenentatge

Competència

6.- Continguts de l'assignatura

1. L'art antic al Pròxim Orient

Els orígens: arquitectura i arts figuratives a Sumer. Continuitat de l'art mesopotàmic: art accadi, neosumeri i paleobabilònic. Els imperis del II mil·lenni aC: Assíria i Babilònia. Regions perifèriques: els hitites.

2. L'art antic a Egipte

Introducció i aspectes cronològics. Art de l'imperi antic: arquitectura monumental, definició del cànon escultòric, pintura funerària. Art de l'imperi mig: temples i recintes funeraris, evolució de l'escultura i auge de la decoració mural. Art de l'imperi nou: arquitectura monumental i evolució de la plàstica; el període d'Amarna. L'art a l'Egipte tardà: sota l'hel·lenisme.

3. Art grec

Els precedents: art de les cíclades, art minoic, art micènic. El mite com a fonament iconogràfic. La Grècia arcaica: creació d'un model arquitectònic, escultura arcaica (*kouroi* i *koré*), ceràmica pintada. Grècia clàssica: arquitectura religiosa i decoració, el naturalisme en l'escultura. Grècia i l'hel·lenisme: difusió geogràfica i tendències monumentals dels segles III-II aC.

4. Art romà

Els precedents: l'art etrusc i la importància de l'hel·lenisme. Art republicà: arquitectura monumental i domèstica, el retrat com a paradigma, els estils pompeians en la pintura. L'Imperi: l'arquitectura com a expressió política: temples, edificis per a l'oci, arcs honoraris. Evolució de la plàstica fins al segle III.

5. Art de l'antiguitat tardana (s. IV-VI)

Context històric: el baix Imperi i els primers regnes bàrbars. Evolució de l'arquitectura romana: palaus, basíliques. El cristianisme i els nous models de temple. Escultura: del naturalisme a l'expressió conceptual. Pintura i mosaic: models pagans i models paleocristians. De Roma a Bizanci. L'art a l'imperi oriental fins a al segle VII. Arquitectura a l'època de Justiniana. Escultura i arts de l'objecte.

6. Una mirada a Bizanci (s. VIII-XV)

Caràcter de l'Imperi bizantí. El període iconoclasta i la lluita per les imatges. La plenitud de l'imperi en època macedònica i comnena. Esglésies, monestirs, palaus. La decoració mural: tècniques, iconografia. Arts figuratives: miniatura, pintura d'icones, escultura, orfebreria. Evolució i característiques de l'art tardobizantí.

7. Art de l'alta Edat Mitjana (s. VI-X)

Contextos: una edat obscura? El pes de l'herència tardoantiga en l'art dels regnes bàrbars. La Hispània visigoda, la Itàlia longobarda i Gàl·lia merovíngia. Especificitats de les illes britàniques. L'imperi carolingi i la *renovatio* cultural. L'arquitectura monumental i els seus valors iconogràfics. Arts plàstiques: miniatura, iveri, orfebreria. El món germànic: els otònides i la continuïtat de l'art imperial als segles X-XI. Un paral·lel hispànic: l'art de la monarquia asturiana.

8. Panorama de l'art islàmic

Característiques generals de l'art islàmic. Arquitectura: la mesquita omeia i abbàssida. L'art islàmic al nord d'Àfrica: els fatimites. Caràcter i especificitat de l'art andalusí: del califat a les taifes. Evolució arquitectònica: perses, mamelucs, otomans. La miniatura i les arts decoratives.

9. El romànic

Significació i orígens del romànic en l'entorn de l'any 1000. Època de forja: l'arquitectura monumental del primer romànic, la recuperació de la plàstica. El romànic ple: catedrals i monestirs. La decoració

dels edificis: escultura arquitectònica i pintura mural. El mobiliari litúrgic de les esglésies. Arts sumptuàries: miniatura, orfebreria, teixits. El romànic tardà i l'estil 1200.

10. El gòtic

L'inici del gòtic a l'Illa de França: Süger i Saint-Denis. Les noves catedrals i la seva decoració: naturalisme i classicisme en el gòtic francès. Altres models: Itàlia, el món germànic, el gòtic meridional. Les arts del color: miniatura, pintura, vitrall. La crisi de 1348 i la reformulació del món medieval. El gòtic internacional i l'esclat de les arts del luxe. Valors del naturalisme franco-flamenc. Flandes i la Toscana com a models d'evolució en la plàstica al segle XV.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

L'assignatura es fonamenta en la classe magistral, on el discurs s'acompanya de projecció d'imatges en pwp i es basa en l'anàlisi concret de les obres d'art per evocar a partir d'elles les característiques generals de la producció artística de cada període estudiat.

Es completarà la formació amb lectures proposades a classe, i amb l'assistència optativa a exposicions i museus de contingut relacionat amb el temari.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Temes 1-8

40

Supervisades

Autònomes

8.- Avaluació

L'avaluació constarà de tres exàmens parcials, cadascun dels quals comptarà un 30% de la nota final.

>Primer parcial: temes 1-4 (30%)

>Segon parcial: temes 5-7 (30%)

>Tercer parcial: temes 9-10 (30%)

El 10% restant de la nota s'obtindrà amb la redacció d'un breu treball sobre el tema 8 (art islàmic, que no s'oferirà a classe), a partir de lectures que es proposaran específicament.

Criteris de reavaluació

No es considera la reavaluació com una recuperació d'exàmens suspesos. Així doncs, només podran presentar-se a la reavaluació els alumnes que, *de manera justificada*, no hagin pogut presentar-se a algun examen (o que, *de manera justificada*, no hagin pogut presentar el treball el dia convingut).

ACTIVITATS D'AVUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

9- Bibliografia i enllaços web

(Bibliografia bàsica)

BANGO, I., *Alta Edad Media. De la tradición hispanogoda al románico*, Madrid, 1989
 BANGO, I., *El arte románico*, Madrid, 1989
 BANGO, I. & C. ABAD, *Arte medieval I*, Madrid, 1996
 BANGO, I. & G. BORRÁS, *Arte bizantino y Arte del Islam*, Madrid, 1996
 BECKWITH, J., *Arte paleocristiano y bizantino*, Madrid, 1997 (1979)
 BENDALA, M. & M. J. LÓPEZ Grande, *Arte egipcio y del Próximo Oriente*, Madrid, 1996
 BOARDMAN, J., *El arte griego*, Barcelona, 1991 (1967)
 BIANCHI BANDINELLI, R. & E. PARIBENI, *El arte de la Antigüedad clásica. Grecia*, Madrid, 1998
 BIANCHI BANDINELLI, R. & M. TORELLI, *El arte de la Antigüedad clásica. Etruria-Roma*, Madrid, 2000
 FRANKFORT, H., *Arte y arquitectura del Oriente antiguo*, Madrid, 1982 (1954)
 FRANKL, P., *Arquitectura gótica*, Madrid, 2002
 GOMBRICH, E. H., *Història de l'art*, 2002 (1950)
 GRABAR, O., *La formación del arte islámico*, Madrid, 2000.
 KRAUTHEIMER, R., *Arquitectura paleocristiana y bizantina*, Madrid, 1984
 LASKO, P., *Arte sacro 800-1200*, Madrid, 1999 (1972)
 MARTÍNEZ DE LA TORRE, C. et al., *Historia del arte antiguo en Egipto y Próximo Oriente*, Madrid, 2009
 POLLIT, J., *El arte helenístico*, Madrid, 1989 (1986)
 PREZIOSI, D. & L. A. HITSCHCOCK, *Aegean Art and Architecture*, Oxford, 1999
 SMITH, W. S., *Arte y arquitectura del Antiguo Egipto*, Madrid, 2000.
 VERGNOLLE, E., *L'art roman en France*, París, 1994
 WILLIAMSON, P., *Escultura gótica, 1140-1300*, Madrid, 2000
 YARZA, J. & M. MELERO, *Arte medieval II*, Madrid, 1996

10.- Programació de l'assignatura

--

ACTIVITATS D'APRENENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE